ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ MICHAEL B. ELMER της 17ης Μαΐου 1995 *

1. Είναι οι ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο που δεν είναι ψημένες, αλλά είναι έτοιμες για ψήσιμο, και περιέχουν αλεύρι σε ποσοστό 46 % «προϊόντα ζαχαροπλαστικής» ή «ζύμη για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής»; Αυτό είναι το ερώτημα στο οποίο καλείται να απαντήσει το Δικαστήριο στην παρούσα υπόθεση.

Πραγματικά περιστατικά

2. Η Uelzena Milchwerke eG (στο εξής: Uelzena Milchwerke) παρέδωσε μεταξύ 1991 και Ιανουαρίου 1992, βάσει διαφόρων συμβάσεων, συμπυκνωμένο βούτυρο στην εταιρία Willi Antpöhler GmbH & Co. KG (στο εξής: Willi Antpöhler). Για το εν λόγω συμπυκνωμένο βούτυρο είχε χορηγηθεί ενίσχυση στην Uelzena Milchwerke σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 570/88 της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1988, για την πώληση σε μειωμένη τιμή βουτύρου και τη χορήγηση ενισχύσεως στην κρέμα γάλακτος, στο βούτυρο και στο συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής [1], όπως είχε τροποποιηθεί με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 949/88, της 8ης Απριλίου 1988 [2], 2951/88, της 26ης Σεπτεμβρίου 1988 [3], 352/89, της 13ης Φεβρουαρίου 1989 [4], 1048/89, της 21ης Απριλίου 1989 [5], 1157/91, της 3ης Μαΐου 1991 [6], και 2675/91, της 9ης Σεπτεμβρίου 1991 [7] (στο εξής: κανονισμός περί της ενισχύσεως για το βούτυρο). Η Willi Antpöhler χρησιμοποίησε ένα μέρος του συμπυκνωμένου αυτού βούτυρου για να παρασκευάσει κατεψυγμένες ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο που ήσαν έτοιμες για ψήσιμο, είχαν τη μορφή μπισκότων και μέση περιεκτικότητα σε αλεύρι 46 % και προορίζονταν να ψηθούν για πρώτη φορά από τον τελικό καταναλωτή.

Οι γερμανικές τελωνειακές αρχές έκριναν ότι η μεταποίηση του συμπυκνωμένου βούτυρου από τη Willi Antpöhler δεν παρείχε δικαίωμα επί της ενισχύσεως, επειδή το προϊόν «ράβδος τριφτής ζύμης με βούτυρο» δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως προϊόν ζαχαροπλαστικής, όπως ισχυριζόταν η Willi Antpöhler, η οποία υποστήριζε ότι έπρεπε να καταταγεί στον κωδικό 1905 30 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας [βλ. άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α', του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο]. Αντίθετα, κατά τις τελωνειακές αρχές, επρόκειτο για ωμή ζύμη, η οποία ενέπιπτε στο άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, του ίδιου αυτού κανονισμού, δηλαδή για προϊόν για το οποίο δεν μπορούσε να γεννηθεί δικαίωμα επί ενισχύσεως, επειδή η περιεκτικότητα της ζύμης σε αλεύρι υπολειπόταν του 51 %, το οποίο απαιτεί ο κανονισμός.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η δανική.

1 — ΕΕ L 55, σ. 31.
2 — ΕΕ L 92, σ. 43.
3 — ΕΕ L 266, σ. 28.
4 — ΕΕ L 42, σ. 7.
5 — ΕΕ L 111, σ. 24.
6 — ΕΕ L 112, σ. 57.
7 — ΕΕ L 253, σ. 13.

Κατόπιν αυτού, ο γερμανικός οργανισμός παρεμβάσεως, το Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung, εξέδωσε απόφαση περί καταπτώσεως των εγγυήσεων που είχε συστήσει η Uelzena Milchwerke, συνολικού ύψους άνω των 330 000 γερμανικών μάρκων (DM). Έτσι η Uelzena Milchwerke επέστρεψε τις ενισχύσεις που της είχαν χορηγηθεί.

Στη συνέχεια η Uelzena Milchwerke άσκησε κατά της Willi Antpöhler αγωγή αποζημιώσεως για τη ζημία που είχε υποστεί λόγω της επιστροφής αυτής. Συναφώς η Uelzena Milchwerke ισχυρίστηκε ότι η Willi Antpöhler, μεταποιώντας το συμπυκνωμένο βούτυρο σε ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο, οι οποίες περιγράφηκαν ανωτέρω, είχε παραβεί τις υποχρεώσεις της και υπείχε συναφώς ευθύνη.

Η διάταξη περί παραπομπής

3. Με διάταξη της 9ης Δεκεμβρίου 1993, το Oberlandesgericht Hamm (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει το άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α΄, του κανονισμού (ΕΟΚ) 570/88 της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1988, σχετικά με την πώληση σε μειωμένη τιμή βουτύρου και τη χορήγηση ενισχύσεως στην κρέμα γάλακτος, στο βούτυρο και στο συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής, όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 949/88, 2951/88, 352/89, 1048/89, 1157/91 και 2675/91, σε συνδυασμό με τον κωδικό 1905 30 του Κοινού Δασμολογίου, την έννοια ότι μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για προϊόν το οποίο συνίσταται σε κατεψυγμένη τριφτή ζύμη με βούτυρο, έτοιμη για ψήσιμο (ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο), η οποία έχει τη μορφή μπισκότων με μέση περιεκτικότητα σε αλεύρι 46 % κατά βάρος και προορίζεται να ψηθεί για πρώτη φορά από τον τελικό καταναλωτή;

Αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την υπαγωγή ενός προϊόντος στο άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), του κανονισμού 570/88 η περιεκτικότητά του σε αλεύρι;

2) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως σε ένα ή και στα δύο ανωτέρω ερωτήματα: Έχει το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α΄, σημείο 1, του κανονισμού 570/88 την έννοια ότι για το προϊόν που ανταποκρίνεται στην περιγραφή του σημείου 1 δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση, όταν η αναλογία αλευριού που περιέχει είναι μικρότερη από το 51 % του βάρους του προϊόντος;»

Οι κρίσιμες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου

4. Ας μου επιτραπεί καταρχάς να υπενθυμίσω ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 1987, για τη Δασμολογική και Στατιστική Ονοματολογία και το Κοινό Δασμολόγιο [8], περιλαμβάνει στο κεφάλαιο 19 τις δασμολογικές κλάσεις που αφορούν τα «παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά, τα αλεύρια, τα άμυλα κάθε είδους ή το γάλα· είδη ζαχαροπλαστικής». Η διάκριση 1901 20 00 καλύπτει τα «μίγματα και ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας της κλάσεως 1905». Η κλάση 1905 περιλαμβάνει τα «προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας (...)» και η κλάση 1905 30 τα «μπισκότα με προσθήκη γλυκαντικών, γκόφρες και γκοφρέτες».

5. Ο κανονισμός περί της ενισχύσεως για το βούτυρο ορίζει στο άρθρο 2 ότι η πώληση του βουτύρου και η χορήγηση της ενισχύσεως πραγματοποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία διαρκούς διαγωνισμού που διοργανώνει κάθε οργανισμός παρεμβάσεως.

Κατά το άρθρο 3 του ίδιου αυτού κανονισμού, ο προσφέρων μπορεί να συμμετέχει σε διαγωνισμό μόνον εάν αναλαμβάνει γραπτώς τη δέσμευση να ενσωματώσει ή να αναθέσει σε άλλον την ενσωμάτωση του κατακυρωθέντος βουτύρου ή συμπυκνωμένου βουτύρου στα τελικά προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 4.

Κατά το άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α', το βούτυρο ή το συμπυκνωμένο βούτυρο μπορεί να ενσωματώνεται, μεταξύ άλλων, στα προϊόντα που εμπίπτουν στη διάκριση 1905 30 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας.

Επιπλέον, κατά το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), το βούτυρο μπορεί να ενσωματώνεται σε:

«προϊόντα υπαγόμενα στις διακρίσεις 1901 20 00 (...) της Συνδυασμένης Ονοματολογίας:

α) υπό μορφή:

1) ωμής ζύμης:

i) με βάση αλεύρι σε αναλογία ίση ή μεγαλύτερη του 51 % του βάρους των συστατικών, με εξαίρεση το νερό, με την προσθήκη λιπαράς ουσίας προερχόμενης από το γάλα και άλλων συστατικών, όπως ζάχαρης (ζαχαρόζης), αυγών ή κρόκων αυγών, γάλακτος σε σκόνη, αλατιού κ.λπ., των οποίων η περιεκτικότητα κατά βάρος λιπαράς ουσίας προερχόμενης από το γάλα είναι ανώτερη του 90 % της περιεκτικότητας σε συνολική λιπαρά ουσία, με εξαίρεση τη λιπαρά ουσία που αποτελεί τμήμα της φυσιολογικής σύνθεσης των συστατικών,

8 — ΕΕ L 256, σ. 1.

ii) τα συστατικά της οποίας έχουν ζυμωθεί καλώς και η λιπαρά ουσία έχει γαλακτοποιηθεί με τέτοιο τρόπο, ώστε ο διαχωρισμός αυτής της λιπαράς ουσίας που προέρχεται από το γάλα με την ενέργεια οποιασδήποτε φυσικής μεθόδου έχει καταστεί αδύνατος,

iii) που είναι έτοιμη να φουρνιστεί ή να υποβληθεί σε άλλη θερμική κατεργασία με ισοδύναμο αποτέλεσμα, για να προκύψουν άμεσα τα προϊόντα που υπάγονται στην κλάση 1905 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας,

iv) που είναι συσκευασμένη σύμφωνα με τις διατάξεις που περιέχονται στο στοιχείο β',

ή

2) (...).»

Παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

6. Η Willi Antpöhler ισχυρίζεται ότι το άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α', επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεως για το βούτυρο που ενσωματώθηκε στις ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο, τις οποίες παρασκεύασε η εταιρία αυτή, επειδή τα παρασκευάσματα αυτά πρέπει να θεωρηθούν ως ανήκοντα στην κατηγορία των τελικών προϊόντων ζαχαροπλαστικής, αφού το μόνο που έχει να κάνει ο καταναλωτής είναι να βάλει το προϊόν στον φούρνο και να το ψήσει πριν το φάει. Επικουρικά, η εταιρία αυτή φρονεί ότι η χορήγηση ενισχύσεως για το βούτυρο που ενσωματώθηκε στις ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο επιτρέπεται βάσει του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπερίπτωση ii, του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο, το οποίο αφορά τις ωμές ζύμες, αφού τα συστατικά των ράβδων τριφτής ζύμης με βούτυρο έχουν ζυμωθεί τόσο καλά και η λιπαρά ουσία έχει γαλακτοποιηθεί τόσο πολύ, ώστε ο διαχωρισμός της λιπαράς αυτής ουσίας που προέρχεται από το γάλα δεν μπορεί να επιτευχθεί με καμία φυσική επεξεργασία, επιπλέον δε ότι οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, για τη χορήγηση της ενισχύσεως δεν προβλέπονται σωρευτικώς, οπότε μικρή σημασία έχει το γεγονός ότι η περιεκτικότητα σε αλεύρι δεν υπερβαίνει το 46 %.

7. Η Uelzena Milchwerke και η Επιτροπή ισχυρίζονται ότι για το βούτυρο που ενσωματώθηκε στις ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο δεν μπορούσε να χορηγηθεί ενίσχυση βάσει του άρθρου 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α', του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο, επειδή οι ράβδοι αυτές δεν είναι ψημένες και συνεπώς δεν ανήκουν στην κατηγορία των προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας της κλάσεως 1905 του Κοινού Δασμολογίου. Αντίθετα, οι ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο είναι παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια (κωδικός Συνδυασμένης Ονοματολογίας 1901), και συγκεκριμένα ζύμη για παρασκευάσματα ζαχαροπλαστικής της κλάσεως 1905, δηλαδή προϊόν της διακρίσεως 1091 20 00, το οποίο εμπίπτει στο άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ),

στοιχείο α', περίπτωση 1, του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο. Δεδομένου όμως ότι αυτές οι ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο δεν πληρούν την προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπερίπτωση i, σχετικά με περιεκτικότητα σε αλεύρι τουλάχιστον 51 %, δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για το βούτυρο που έχει ενσωματωθεί στο παρασκεύασμα αυτό.

Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η Επιτροπή ανέφερε ότι η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπερίπτωση i, σχετικά με περιεκτικότητα σε αλεύρι τουλάχιστον 51 % θεσπίστηκε με σκοπό τη ματαίωση των καταστρατηγήσεων του συστήματος ενισχύσεως για το βούτυρο. Πράγματι, σε ορισμένες περιπτώσεις είναι επικερδής η ενσωμάτωση βουτύρου ή συμπυκνωμένου βουτύρου σε ωμή ζύμη περιεκτικότητας σε αλεύρι χαμηλότερης από 51 % και — κατόπιν της χορηγήσεως της ενισχύσεως για το βούτυρο αυτό — η τήξη του βουτύρου και η χρησιμοποίησή του για άλλους σκοπούς, για τους οποίους δεν προβλέπεται η χορήγηση της ενισχύσεως.

Η άποψή μου επί της υποθέσεως

Πρώτο ερώτημα

8. Όσον αφορά τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί επανειλημμένα, π.χ. με την απόφαση της 31ης Μαρτίου 1992 στην υπόθεση C-338/90, Hamlin Electronics GmbH [9], ότι,

9 — Συλλογή 1992, σ. I-2333, σκέψεις 8 και 9.

«λαμβάνοντας υπόψη τις επιταγές της ασφάλειας δικαίου, το αποφασιστικό κριτήριο για τη δασμολογική κατάταξη των εμπορευμάτων πρέπει να αναζητείται, γενικώς, στα αντικειμενικά χαρακτηριστικά τους και τις αντικειμενικές ιδιότητές τους, όπως ορίζονται από το γράμμα των κλάσεων του Κοινού Δασμολογίου.

Πράγματι, μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η σαφής εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως, τόσο για τον οικείο επιχειρηματία όσο και για τις αρχές που καλούνται να την ερμηνεύσουν (...)».

9. Συνεπώς πρέπει να εξακριβωθούν, σε σχέση με τις προπαρατεθείσες διατάξεις του Κοινού Δασμολογίου, τα «αντικειμενικά χαρακτηριστικά» των ράβδων τριφτής ζύμης με βούτυρο που αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας υποθέσεως.

Οι ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο αποτελούν προϊόντα διατροφής που περιέχουν μεγάλο ποσοστό αλευριού και πρέπει να καταταγούν στο κεφάλαιο 19 του Κοινού Δασμολογίου, το οποίο αφορά τα «παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά, τα αλεύρια, τα άμυλα κάθε είδους ή το γάλα· είδη ζαχαροπλαστικής».

Οι ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο παρουσιάζουν επίσης το χαρακτηριστικό ότι δεν είναι ψημένες, αλλά προορίζονται να ψηθούν για πρώτη φορά από τον καταναλωτή. Στην καθημερινή γλώσσα, η έννοια «ζαχαροπλαστική» καλύπτει μόνον τα παρασκευάσματα που *είναι* ψημένα. Το παρασκεύασμα που δεν είναι ψημένο, αλλά

πρέπει να ψηθεί, πρέπει να χαρακτηρισθεί κανονικά ως ζύμη. Θα ήθελα να παραθέσω το συγκεκριμένο παράδειγμα ενός προϊόντος αρτοποιίας, του wienerbrød (ενός είδους κρουασάν που παρασκευάζεται μόνο στη Δανία και αναφέρεται ρητά στο δανικό κείμενο της κλάσεως 1905 του Κοινού Δασμολογίου), το χαρακτηριστικό του οποίου έγκειται, μεταξύ άλλων, στη γεύση του και στο ότι είναι τραγανό, δηλαδή σε δύο ιδιότητες που αποκτά ακριβώς λόγω του ψησίματος. Αντίθετα, το μη ψημένο προϊόν δεν είναι καθόλου τραγανό και δεν έχει τη γεύση που χαρακτηρίζει το wienerbrød. Ενόσω το προϊόν δεν έχει ψηθεί, δεν πρόκειται για wienerbrød, αλλά για ζύμη.

Συνεπώς, οι ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο που πρέπει να ψηθούν από τον καταναλωτή δεν έχουν το χαρακτηριστικό «να είναι ψημένες», το οποίο είναι αναγκαία προϋπόθεση της υπαγωγής τους στην κλάση 1905, η οποία καλύπτει τα «προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας» [10]. Κατά συνέπεια, τα προϊόντα αυτά πρέπει να υπαχθούν στη διάκριση 1901 20 00, η οποία καλύπτει τα «ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας της κλάσεως 1905».

10. Στο άρθρο 4 του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο απαντά η ίδια σαφής διάκριση μεταξύ των προϊόντων ζαχαροπλαστικής και των άλλων προϊόντων που παρασκευάζονται από αλεύρι, αφού τα τελικά προϊόντα της κλάσεως 1905 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (προϊόντα ζαχαροπλαστικής) καλύπτονται από τον τύπο Α, στοιχείο α', του άρθρου αυτού, ενώ τα προϊόντα της κλάσεως 1901 (παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια) καλύπτονται από τον τύπο Γ. Από το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), προκύπτει ρητά ότι η διάταξη αυτή καλύπτει, μεταξύ άλλων, προϊόντα υπαγόμενα στη διάκριση 1901 20 00 (η οποία περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας της κλάσεως 1905).

11. Εξάλλου, αν μια έτοιμη για ψήσιμο ζύμη μπορούσε να θεωρηθεί ήδη ως προϊόν ζαχαροπλαστικής, θα ήσαν περιττές η διάκριση 1901 20 00 του Κοινού Δασμολογίου και οι διατάξεις του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο, οι οποίες διέπουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες χορηγείται ενίσχυση για το βούτυρο ή το συμπυκνωμένο βούτυρο που ενσωματώνεται σε ωμή ζύμη.

12. Με το υποερώτημα που πρόσθεσε στο πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η περιεκτικότητα ενός προϊόντος σε αλεύρι αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την κατάταξή του στο άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο. Το άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), του κανονισμού αυτού δεν θέτει προϋποθέσεις σχετικά με την περιεκτικότητα σε αλεύρι των προϊόντων που καλύπτει η διάταξη αυτή, αφού οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν μόνον την περιεκτικότητα σε ζάχαρη, κακάο, σοκολάτα και λιπαρές ουσίες του γάλακτος. Ο τύπος Α αναφέρει επίσης

10 — Στο γαλλικό κείμενο του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 της Επιτροπής, ο οποίος αφορά τη Δασμολογική και Στατιστική Ονοματολογία και το Κοινό Δασμολόγιο, η κλάση 1905 περιγράφεται ως «produits de la boulangerie, de la pâtisserie ou de la biscuterie» και η κλάση 1905 30 ως «biscuits additionnés d'édulcorants (...)». Η λέξη «biscuit» σημαίνει, κατά κυριολεξία, ότι το προϊόν έχει ψηθεί δύο φορές και επομένως στο γαλλικό κείμενο τονίζεται, από άποψη καθαρά γλωσσική, ότι το ψήσιμο είναι αναγκαία προϋπόθεση.

ορισμένα προϊόντα που εμπίπτουν στις κλάσεις 1704, 1806 και 1905 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας, αλλά σημασία για την κατάταξη στις κλάσεις αυτές έχει μόνον η περιεκτικότητα σε ζαχαρόζη, λιπαρές ουσίες του γάλακτος, πρωτεΐνη του γάλακτος, ισογλυκόζη, γλυκόζη, άμυλο, νερό, λιπαρές ουσίες και βούτυρο κακάου. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ακριβής περιεκτικότητα σε αλεύρι δεν είναι κρίσιμο στοιχείο για την κατάταξη ενός προϊόντος στο άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο.

13. Για τον λόγο αυτό θα προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα την απάντηση ότι το άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α', του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο που προορίζεται για προϊόντα ζαχαροπλαστικής δεν επιτρέπει τη χορήγηση ενισχύσεως για το βούτυρο που έχει ενσωματωθεί σε ένα προϊόν (σε ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο) που συνίσταται σε κατεψυγμένη τριφτή ζύμη με βούτυρο, έτοιμη για ψήσιμο, η οποία έχει τη μορφή μπισκότων και προορίζεται να ψηθεί για πρώτη φορά από τον τελικό καταναλωτή. Η περιεκτικότητα του προϊόντος σε αλεύρι δεν είναι κρίσιμο στοιχείο για την κατάταξή του στο άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο.

Δεύτερο ερώτημα

14. Στη συνέχεια πρέπει να εξεταστεί αν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση, βάσει του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο, για το βούτυρο που έχει ενσωματωθεί σε ένα προϊόν όπως το επίμαχο εν προκειμένω.

15. Το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), του κανονισμού αυτού καλύπτει τα προϊόντα που υπάγονται, μεταξύ άλλων, στη διάκριση 1901 20 00 της Συνδυασμένης Ονοματολογίας. Δεδομένου ότι οι κατεψυγμένες ράβδοι τριφτής ζύμης με βούτυρο που είναι έτοιμες για ψήσιμο πρέπει να θεωρηθούν, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ως υπαγόμενες στη διάκριση αυτή (ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας της κλάσεως 1905), μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για το βούτυρο που έχει ενσωματωθεί στις ράβδους αυτές, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1.

Εντούτοις, η περιεκτικότητα σε αλεύρι των ράβδων τριφτής ζύμης με βούτυρο που παρασκεύασε η εταιρία Willi Antpöhler αναρχόταν μόνο σε 46 % και επομένως δεν πληρούνταν η προϋπόθεση του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπερίπτωση i, σχετικά με περιεκτικότητα σε αλεύρι τουλάχιστον 51 %. Αντίθετα, σύμφωνα με τα παρασχεθέντα στοιχεία, πληρούνταν οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπεριπτώσεις ii έως iv. Το ζήτημα επομένως είναι αν πρέπει να θεωρηθεί ότι οι προϋποθέσεις αυτές προβλέπονται σωρευτικά, δηλαδή ότι πρέπει να πληρούνται όλες, προκειμένου να χορηγηθεί ενίσχυση για το βούτυρο βάσει της διατάξεις αυτής.

16. Τα σημεία στίξεως στο κείμενο του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, στις διάφορες γλώσσες φαίνεται μάλλον να έχουν τεθεί εική και ως έτυχε. Μετά από καθεμία από τις αναφερόμενες προϋποθέσεις υπάρχει άλλοτε κόμμα,

άλλοτε άνω τελεία και άλλοτε δεν υπάρχει κανένα σημείο στίξεως. Δύσκολα επομένως θα μπορούσε να συναχθεί από τη στίξη αυτή αν για τη χορήγηση της ενισχύσεως για το βούτυρο που έχει ενσωματωθεί σε ωμή ζύμη πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις αυτές. Θα ήταν ευκταίο ενδεχομένως να είχε προστεθεί ένα «και» ή ένα «ή» μεταξύ των διαφόρων προϋποθέσεων, ώστε να είναι σαφές αν πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις ή μόνο μία από αυτές. Το γεγονός όμως ότι μεταξύ των προϋποθέσεων του τύπου Γ, στοιχείο α', περίπτωση 1, και των προϋποθέσεων του τύπου Γ, στοιχείο α', περίπτωση 2, έχει τεθεί ένα «ή» θα μπορούσε να αποτελεί ένδειξη ότι για τη χορήγηση της ενισχύσεως πρέπει να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις είτε της περιπτώσεως 1 είτε της περιπτώσεως 2.

17. Αν το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, ερμηνευθεί βάσει της γενικότερης οικονομίας του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο και του σκοπού που επιδιώκεται με τον κανονισμό αυτό, νομίζω ότι συνάγεται το συμπέρασμα ότι οι προϋποθέσεις που τίθενται στις υποπεριπτώσεις i έως iv προβλέπονται σωρευτικά. Σκοπός του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο είναι η χορήγηση ενισχύσεως για το βούτυρο ή το συμπυκνωμένο βούτυρο που έχει ενσωματωθεί σε διάφορα τελικά προϊόντα και επομένως είναι αναγκαία η επιβολή ορισμένων προϋποθέσεων για την ωμή ζύμη, όσον αφορά τη σύνθεσή της, την προσθήκη λιπαρών ουσιών στη ζύμη, την περαιτέρω κατεργασία της ζύμης και τη συσκευασία της.

Επιπλέον, από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού περί της ενισχύσεως για το βούτυρο προκύπτει ότι για τη χορήγηση της ενισχύσεως είναι αναγκαία η επιβολή ορισμένων προϋποθέσεων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι το βούτυρο δεν θα εκτραπεί από τον προορισμό του. Αν ληφθεί υπόψη το γεγονός που ανέφερε η Επιτροπή, ότι δηλαδή η προϋπόθεση σχετικά με την περιεκτικότητα σε αλεύρι 51 % τέθηκε με σκοπό να ματαιωθούν οι καταστρατηγήσεις του συστήματος ενισχύσεως για το βούτυρο, συνάγεται το συμπέρασμα ότι, προκειμένου να χορηγηθεί η ενίσχυση για το βούτυρο ή το συμπυκνωμένο βούτυρο που έχει ενσωματωθεί στην ωμή ζύμη, πρέπει να συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του άρθρου 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπεριπτώσεις i έως iv.

18. Για τον λόγο αυτό θεωρώ ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για το βούτυρο ή το συμπυκνωμένο βούτυρο που έχει ενσωματωθεί σε προϊόν που δεν πληροί την προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπερίπτωση i, σχετικά με περιεκτικότητα σε αλεύρι τουλάχιστον 51 %.

Πρόταση

19. Κατόπιν των ανωτέρω προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα που του έχουν υποβληθεί:

— Το άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), στοιχείο α', του κανονισμού (ΕΟΚ) 570/88 της Επιτροπής, της 16ης Φεβρουαρίου 1988, για την πώληση σε

μειωμένη τιμή βουτύρου και τη χορήγηση ενισχύσεως στην κρέμα γάλακτος, στο βούτυρο και στο συμπυκνωμένο βούτυρο που προορίζονται για την παρασκευή προϊόντων ζαχαροπλαστικής, παγωτών και άλλων προϊόντων διατροφής, όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς (ΕΟΚ) 949/88, 2951/88, 352/89, 1048/89, 1157/91 και 2675/91, έχει την έννοια ότι δεν μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για προϊόν το οποίο συνίσταται σε κατεψυγμένη τριφτή ζύμη με βούτυρο, έτοιμη για ψήσιμο (ράβδους τριφτής ζύμης με βούτυρο), η οποία έχει τη μορφή μπισκότων και πρέπει να ψηθεί για πρώτη φορά από τον τελικό καταναλωτή.

— Η περιεκτικότητα σε αλεύρι του προϊόντος δεν αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την υπαγωγή του προϊόντος αυτού στο άρθρο 4, σημείο 1 (τύπος Α), του κανονισμού 570/88, όπως έχει τροποποιηθεί έκτοτε.

— Οι προϋποθέσεις που θέτει για τη χορήγηση της ενισχύσεως το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, του κανονισμού 570/88, όπως έχει τροποποιηθεί έκτοτε, πρέπει να θεωρηθούν ως σωρευτικώς προβλεπόμενες, πράγμα που σημαίνει ότι δεν είναι δυνατή η χορήγηση ενισχύσεως βάσει της διατάξεως αυτής για το βούτυρο που έχει ενσωματωθεί σε προϊόν που δεν πληροί την προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 4, σημείο 3 (τύπος Γ), στοιχείο α', περίπτωση 1, υποπερίπτωση i, σχετικά με περιεκτικότητα σε αλεύρι τουλάχιστον 51 %.